

Stanovisko k pilotnímu zavedení režimu reverse charge

Popis problému:

Ministerstvo financí České republiky usiluje již od roku 2014 o to, aby ČR bylo umožněno uskutečnit pilotní projekt na zavedení plošného reverse charge (RCH) na veškerá tuzemská zdanitelná plnění nad určitou prahovou hodnotu. Jde o jeden z pilířů koncepce boje s daňovými podvody. Použití prahové hodnoty ve výši 10 000 EUR bylo navrženo i s ohledem na skutečnost, že opatření má za cíl potírat rozsáhlé podvody, zejména pak podvody karuselového typu. Výsledkem této iniciativy je skutečnost, že se na zasedání Rady Ecofin 17. června 2016 Evropská komise zavázala předložit legislativní návrh, který by umožnil členským státům, které si to přejí, zavést dočasnou výjimku (jinými slovy pilotní projekt) na plošné zavedení mechanismu reverse charge. Tento mechanismus by se měl uplatňovat na veškerá tuzemská zdanitelná plnění, která překročí stanovenou prahovou hodnotu. Předložení předmětného legislativního návrhu Evropskou komisí je očekáváno koncem tohoto kalendářního roku, přičemž konkrétní podoba návrhu a detaily jeho obsahu nejsou blíže známy. Lze očekávat, že předložený návrh bude v případě prahové hodnoty počítat právě s hodnotou ve výši 10 000 EUR, nicméně celý návrh včetně dílčích parametrů bude předmětem dalších diskusí. Samotné předložení legislativního návrhu Evropskou komisí je pouze dalším krokem k získání této dočasné výjimky, legislativní návrh bude tak, jak je to běžné, předložen příslušné pracovní skupině Rady a dále projednáván. I v tomto procesu může docházet k určitým změnám v navrhovaném textu. Výsledný kompromisní návrh pak bude muset být jednomyslně schválen všemi členskými státy a teprve poté může být implementován do českého právního řádu.

Vláda v poslední době v několika vlnách rozšiřovala režim RCH (v mezích, které to ČR dovoluje směrnice o DPH). Aktuálně se režim RCH uplatňuje při převodu povolenek na emise skleníkových plynů, dodání certifikátů elektřiny, dodání elektřiny plynu soustavami a sítěmi a od 1. října 2016 také při poskytnutí služby elektronických komunikací. Dále RCH podléhá dodání vybraného zboží, pokud celková částka základu daně veškerého dodávaného vybraného zboží překračuje částku 100 000 Kč. Konkrétně se jedná o kovy, mobilní telefony, mikroprocesory, přenosná zařízení pro zpracování dat a videoherní konzole.

SP ČR jednotlivá rozšíření RCH výrazněji nerozporoval (dokonce v případě kovů vzhledem k prokazatelným podvodům podporoval rozšíření RCH), ale vždy trval na dostatečné legisvakanci lhůtě (např. při posledním rozšíření RCH o poskytnutí služby elektronických komunikací), aby se podnikatelé stihli na změnu připravit, a také na systematičnosti rozšiřování RCH.

Obecně výhody/nevýhody RCH:

Na základě principů systému RCH a vyhodnocení rychlého dotazníku mezi členy Expertního týmu pro daně a pojištění jsme identifikovali tyto výhody a nevýhody RCH:

Výhody:

- Eliminace podvodů v souvislosti s uplatňováním vratky DPH v karuselových podvodech.
- U plátců DPH by odpadly problémy se zadržováním nesporných vratek DPH, protože transakce mezi podnikateli by se uskutečňovaly bez DPH. Zavedením RCH na transakce nad 10 tis. EUR by se tak částečně vyřešil dlouhodobý požadavek SP ČR na nezadržování nesporné části vratky DPH.
- Transakce bez DPH (a s tím související nezadržování vratek) by tak mohly vést i ke zlepšení cash flow u některých subjektů (například právě u subjektů, kde dochází k problémům se zadržováním vratek DPH).

Nevýhody:

- Jedná se o nekonvenční opatření, které je zaváděno v rychlém sledu po konvenčních opatřeních (zejména kontrolním hlášení). Efektivita konvenčních opatření ještě nebyla důkladně analyzována, ale MF přesto již přichází s nekonvenčním opatřením.
- Projekt plošného RCH by byl zaveden jako „pilotní“, tj. bez záruky dlouhodobého trvání, což by přineslo neefektivní náklady (nejen pro firmy) spojené se změnami režimů. Navíc se jedná o poměrně individuální krok v rámci EU, který jde proti argumentům jednotného trhu a snahu o harmonizaci DPH. Negativní pak může být vnímání ČR v EU, nejen z důvodu odlišné úpravy, ale i kvůli obavám přesunu problémů s karuselovými podvody do okolních členských států
- Riziko by se přesouvalo na poslední článek v distribučním řetězci. Například když dodavatel vystaví doklad se zpožděním, tak odběratel nestihne odvést včas a penále pak jde za odběratelem, který je ale zcela závislý na poskytovateli.
- Nutnost zjišťovat, zda-li je protistrana plátce či neplátce DPH. Finanční správa zatím nenabízí možnost automaticky zjišťovat, jestli je protistrana plátce či neplátce DPH. Řada firem, které již dnes pracují v režimu RCH již systém nastavený má, ale rozšíření RCH by postihlo větší rozsah firem a transakcí. Náhradní soukromá řešení jsou bohužel placená a nejsou vždy 100 % spolehlivá.
- Obecně lze říci, že existence dvou systémů DPH (v případě, že RCH bude zavedeno jen na transakce nad 10 tis. EUR) není optimální. Je to zdrojem komplikací. Může se např. stát, že na vstupu není uplatněno RCH ale na výstupu již je (na vstupu je transakce pod 10 tis. EUR, na výstupu je již nad) či naopak.
- Změna stávající praxe přináší podnikatelům určité administrativní náklady a náklady na úpravu IT systémů. Jejich výše se bude odlišná v jednotlivých firmách (od možnosti úpravy dodavatelem SW v rámci roční aktualizace zdarma až po vyšší náklady na nový SW či úpravu stávajícího). Příkladem zvýšení administrativy po zavedení RCH by bylo např. navýšení počtu záznamných povinností u skladových programů. Doklady pro RCH jsou také pracnější a je u nich vyšší riziko chyb než u klasických dokladů. Nemalé náklady by si také vyžádalo zaškolení zaměstnanců.
- U řady subjektů, kteří nemají plný nárok na odpočet DPH, by mohlo dojít ke zhoršení cash flow.

Požadavky:

Pokud bude pilot na RCH zaveden, požadujeme od Ministerstva financí/Finanční správy následující:

- Vyhodnocení stávajících opatření.
- Důkladné propočty plošného režimu RCH na náklady změny a na cash flow pro různé varianty situací ve firmách a pro firmy jako celek – na reprezentativním vzorku firem dle struktury české ekonomiky.
- Požadujeme umožnit, aby se po dohodě obou stran (odběratele a dodavatele) mohl režim RCH aplikovat i na transakce pod limitem 10 tis. EUR.
- Aby FS zajistila možnost automatického ověřování postavení protistrany (plátce/neplátce DPH) na registry Finanční správy (ideálně zdarma).
- Požadujeme, aby FS nepřicházela s dalšími požadavky na evidenci plnění u RCH nad rámec toho, co požaduje již nyní (u vnitrostátního RCH či u přeshraničních transakcí).
- Celkově požadujeme od Finanční správy proklientský přístup, snahu o minimalizaci nákladů na přechod na nový systém, eventuelně i kompenzaci vzniklých nákladů.
- Zajištění dostatečné legis vakance (minimálně roční) a související osvěty.
- Požadujeme opatření vedoucí k eliminaci možných sankcí zejména u odběratelů, kteří mohou v závislosti na výši koeficientu uplatňovat pouze částečný nárok na odpočet DPH. Tito odběratelé budou v režimu přenesení daňové povinnosti odvádět DPH na výstupu (zároveň s částečným inkasem daně na vstupu), kdy řádný (včasný) odvod DPH u odběratele závisí především na včasnosti zaslání daňového dokladu od poskytovatele zdanitelného plnění. Odběratel je v tomto případě do značné míry závislý na poskytovateli plnění (což ukazuje již současná praxe).

Souhrnné stanovisko SP ČR:

Zvolené řešení formou pilotu na reverse charge není ideální, jelikož narušuje jednotný trh v EU. Na ČR se bude testovat systém, který se v EU zatím příliš neotestoval. Riziko karuselových podvodů se může přenést na okolní země. Přechod na nový systém, jak bylo vysvětleno výše, bude pro řadu podnikatelů znamenat dodatečné náklady. Navíc Ministerstvo financí hodlá zavést toto nekonvenční opatření, aniž by vyhodnotilo efektivitu zavedených konvenčních opatření. SP ČR proto žádá MF, aby nespouštělo pilot na reverse charge bez důkladné analýzy efektivnosti zaváděných konvenčních opatření v boji s karuselovými podvody. Zejména žádáme, aby MF dalo čas zaváděným opatřením (zejména kontrolnímu hlášení a rozšiřování reverse charge v rámci možností, které dává směrnice o DPH), aby prokázaly svoji účinnost. Po určité době provedlo důkladnou analýzu účinnosti těchto opatření. U kontrolního hlášení požadujeme důkladnou analýzu/vyhodnocení dopadů po prvním roce fungování. Jen v případě, že by tato analýza prokázala, že konvenční opatření nestačí na dostatečné zredukování mezery výběru DPH, pak eventuelně přistoupit k nekonvenčním opatřením, která ale také nejprve musí být analyzována z pohledu přínosu pro ekonomiku, nikoliv pouze z funkcionality daně. Tedy, před rozhodnutím o zavedení plošného RCH požadujeme zejména analýzu dopadů na podnikatelský sektor, a to jak vyčíslení nákladů spojených se změnou systému a související administrativou, tak vyhodnocení dopadů na cash flow pro jednotlivé skupiny podniků a celkově. Až na základě této analýzy vyhodnotit efekty pro podnikatelský sektor a vhodnost (přínosnost) zavedení opatření plošného RCH. V tuto chvíli není prověřeno, že by nový nekonvenční systém měl celkově pozitivní efekty.

Zavedení pilotu na reverse charge by rovněž přeneslo riziko na poslední článek distribučního řetězce. V případě, kdy je příjemce v reverse charge pozici, a dodavatel vystaví doklad se zpožděním, tak příjemce nestihneme odvést včas – penále pak jde za příjemcem, který je ale zcela závislý na poskytovateli.

V případě, že by MF spustilo pilot na reverse charge, tak žádáme o clientský přístup, aby MF maximálně ulehčilo administrativu spojenou s přechodem na nový systém DPH a nepřicházela s žádnými dodatečnými požadavky na poplatníky oproti současnému stavu, například u výkazních povinností. Zejména žádáme, aby Ministerstvo financí/Finanční správa zavedla možnost automatického ověřování protistrany (plátce/neplátce DPH) na registry FS ideálně bezplatně. Také je třeba poskytnout podnikům alespoň roční legis vakanční lhůtu doplněnou dostatečnou osvětou.

Rovněž žádáme, aby těm poplatníkům, kteří si to přejí, bylo umožněno po vzájemné dohodě odběratele a dodavatele uplatnit režim RCH i pod limitem 10 tis. EUR, což umožní se i vyhnout problémům se sledováním hranice a jejím posuzováním.